

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 03.07.2024

nr 1.1-10.1/3097-1,
RAM/24-0716/-1K
nr 8-2/5218

Meie 22.08.2024

**Väärtpaberituru seaduse muutmise ja sellega
seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse
(sooline tasakaal) eelnõu kooskõlastamine**

Austatud minister

Rahandusministeerium on saatnud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks väärtpaberituru seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (*eelnõu*). Justiitsministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

1. Eelnõuga võetakse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid. Samas läheb eelnõu direktiivist kaugemale, kehtestades soolise tasakaalu nõuded ka riigi otsustusõigusega äriühingutele. Seletuskirjas põhjendatakse seda Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga (VVTP (2023–2027), mille punkti 11.17 kohaselt on seatud eesmärk saavutada meeste ja naiste võrdne esindatus riigifirmade nõukogudes selliselt, et ühe soo esindajaid ei oleks nõukogus üle 60%. Palume selle otsuse tagamaid seletuskirjas põhjalikumalt kirjeldada (nt seletuskirja 2. osas), tuues ka välja Eesti seisukohad viidatud direktiivi läbirääkimiste ajal.
2. **Eelnõu § 1 p 3 (VPTS-i §-ga 237⁹⁰)** – sättega täiendatakse VPTS-i uue väärteokoosseisuga järgmises sõnastuses:

„§ 237⁹⁰. Soolise tasakaalu parandamiseks individuaalsete kvantitatiivsete eesmärkide seadmise kohustuse rikkumine

(1) Käesoleva seaduse § 135⁶ lõike 2 kohase individuaalse kvantitatiivse eesmärgi seadmise kohustuse rikkumise eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahaträhviga kuni 400 000 eurot.

Seletuskirjas märgitakse lk 13, et direktiiv ei sea täpseid karistumäärasid, vaid näeb ette, et karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Seega võeti karistumäära suuruse aluseks sarnased VPTS-i karistussätete määrad.

Palume seletuskirja täpsustada ning konkreetset viidata, mida peetakse silmas sarnaste VPTS karistussätete all. Kui vaadata VPTS kehtivat teksti, siis seal on enamuses juriidilise isiku vastutuse sätetes ettenähtud karistusmäär oluliselt kõrgem, pigem miljonites eurodes, või on seotud ettevõtja käibega. Miks on eelnõus leitud, et seekord on siiski põhjendatud kuni 400 000-eurone rahaträhv, mitte aga kõrgem määr? Teeme ettepaneku seaduses tervikuna karistusmäärasid ühtlustada. Oleme sellele ka varasemalt tähelepanu juhtinud. Kui tegemist on turul noteeritud suurte aktsiaemitentidega, siis kuni 400 000 euro suurune rahaträhv ei pruugi olla tõhus ja mõjus, nagu näeb ette üle võetav direktiiv.

Kehtiva VPTS 24. peatükk sätestab järelevalve VPTS-is sätestatud nõuete üle. VPTS §-s 234¹ on reguleeritud sunniraha suurus. See võib juriidilisele isikule olla kuni 15 miljonit või kuni 15 protsenti

aastasest kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale juhtimisorgani kinnitatud raamatupidamise aastaaruandele või kuni kolmekordsele rikkumise tulemusel teenitud kasumile või kuni kolmekordsele rikkumise tulemusel ära hoitud kahjumile vastav summa, kui sellist kasumit või kahjumit on võimalik kindlaks teha. Kui juriidiline isik on emaettevõtja või sellise emaettevõtja tütarettevõtja, kes peab koostama konsolideeritud raamatupidamise aruandeid, siis on kogukäive kas aastane kogukäive või asjaomase tululiigi kogukäive viimase kättesaadava konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande järgi, mille on heaks kiitnud kõrgeima taseme emaettevõtja juhtimisorgan.

Tõstatame küsimuse, kas on kaalutud kontrollida soolise tasakaalu parandamise kvantitatiivse eesmärgi seadmise kohustust järelevalve käigus. Kas soovitud tulemuse saavutamine oleks võimalik ettekirjutuse ning sunnirahaga? Kas direktiiv kohustab kindlasti selle kohustuse täitmise tagamise üksnes väärtekaristusega? Kui väärtekaristus on tingimata nõutud, siis miks ei ole karistussättes kavandatud rahatrahv seotud teenitud kasumiga? Oleme arvamisel, et juhul kui järelevalve raames võib sunniraha kohaldamisel võtta aluseks teenitud kasumi, siis tuleks sama ette näha ka väärtemenetluses rahatrahvi kohaldamise alusena.

3. VPTS-i täiendatakse §-ga 237⁹¹ järgmises sõnastuses:

§ 237⁹¹ . Soolise tasakaalu saavutamise vahenditega või soolise tasakaalu aruandlusega seotud kohustuste rikkumine

(1) Käesoleva seaduse §-s 135⁷ lõigetes 1, 4 ja 5 või § 135⁹ lõigetes 1–3 sätestatud kohustuste rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

Seletuskirja kohaselt kehtestatakse rahatrahv juhuks, kui juriidiline või füüsiline isik rikub VPTS § 135⁷ lõigetes 1, 4 ja 5 või § 135⁹ lõigetes 1–3 sätestatud kohustust ehk soolise tasakaalu saavutamise vahendite või soolise tasakaalu aruandluse esitamisega seotud kohustust.

Kavandatava § 135⁹ lõike 1 kohaselt peab aktsiaemitent avaldama kergesti ligipääsetavas vormis oma veebilehel kord aastas järgmise teabe: 1) juhtkonna ja nõukogu sooline koosseis, eristades andmeid juhtorganite lõikes; 2) teabe selle kohta, milline § 135⁶ lõikes 1 nimetatud eesmärk seati, ja ülevaade meetmetest, mis on võetud seatud eesmärgi saavutamiseks; 3) asjakohasel juhul ülevaade meetmetest, mis on võetud § 135⁶ lõike 2 kohaselt seatud eesmärgi saavutamiseks.

Ka selle väärtekoosseisu juures tõuseb küsimus, kas on kaalutud kohustuse täitmist ehk aruannete esitamist tagada järelevalve käigus ehk ettekirjutuse ning sunnirahaga. Kui nõutav teave on aktsiaemitendil tegelikult olemas ja seda ei ole veebilehel avaldatud, siis miks ei piisa tähelepanu juhtimisest, ettekirjutusest, et see teave veebilehel avaldataks? Kui ettekirjutusele ei reageerita, siis oleks võimalik kohaldada sunniraha. Palume selgitust, kas direktiiv nõuab tingimata sellise tegevuse eest üksnes karistusõiguslikku lahendust ja muud meetmed on välistatud. Kui muud meetmed on võimalikud, siis palume kaaluda haldusõiguslike sunnimeetmete kohaldamist.

4. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.
5. Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiitsministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa Pakosta
minister

Lisad:

1. Eelnõu fail Justiitsministeeriumi märkustega
2. Seletuskirja fail Justiitsministeeriumi märkustega

Katariina Kärsten 54440407

Katariina.Karsten@just.ee

Einar Hillep

Joel Kook